

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 4 (47)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2012

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 4 (47). — Рівне: РДГУ, 2012. — 242 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти за матеріалами доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом спільно з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, Педагогічним університетом імені комісії народної освіти (Краків, Польща), Інститутом психології імені Л. С. Віготського Російського державного гуманітарного університету (Москва, Росія), Білоруським педагогічним університетом імені Максима Танка (Мінськ, Білорусь), Бельцьким державним педагогічним університетом імені Алеко Руссо (Бельці, Молдова), факультетом дошкільного виховання та освіти дорослих Дебреценського університету (Гайдубесермень, Угорщина), Кременецьким обласним гуманітарно-педагогічним інститутом імені Тараса Шевченка.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 1 від 31.08.2012 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 06.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

УДК: 378.147:37.011.3 – 051:373.2

О. М. ОЛІЙНИК

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Резюме. У статті аналізується професійна майстерність майбутнього вихователя дошкільного закладу, висвітлюється досвід роботи з питання ознайомлення студентів дошкільного напрямку з основами теорії та методики театрально-ігрової діяльності, розкривається змістовна система підготовки фахівців з означеного питання.

Ключові слова: професійна майстерність, професійні якості, театрально-ігрова діяльність, ігромайстерність, творчість, системний підхід, студенти дошкільного напрямку підготовки.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку суспільства провідними тенденціями у сфері професійної дошкільної освіти безперечно є гуманізація та демократизація, що передбачає формування особистості педагога, його перехід у позицію професійного саморозвитку, створення умов для ініціативи та педагогічної творчості. Необхідним стає постійне вдосконалення змісту і форм підвищення кваліфікації вихователів дошкільних закладів, їх конкурентоспроможності, постійно зростають вимоги до професійної компетентності, якості та ефективності роботи вихователів. Все це гостро актуалізує проблему підготовки фахівців дошкільної освіти, розвитку їхніх індивідуальних особистісно-професійних якостей, формування внутрішньої професійної культури, творчої майстерності майбутнього вихователя – педагога-новатора в умовах вишу.

Підготовка педагогів-новаторів не може бути ефективною за умови відсутності впливу мистецьких і творчих дисциплін, адже «сьогодні на часі – креативна педагогіка (наука про виховання і навчання дошкільників, що ґрунтується на активному задіяні творчого потенціалу вихователя, впровадженні креативних освітніх технологій)» [5, 6]. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні та програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» зорієнтовані на педагога, якому притаманні висока особистісна та професійна культура, творчий потенціал, смілива педагогічна позиція, який проявляє творчість і винахідництво, ініціативу, здатний варіювати та видозмінювати, вдосконалювати на користь розвитку дитини [5, 5]. Фундаментальну роль у становленні педагога дошкільної освіти відіграє, як зазначалося вище, фахова підготовка в педагогічному виші. Саме тому особливої актуальності набуває проблема розвитку професійних особистісних якостей педагога. Професійно важливі якості відображають рівень професійної готовності та є критерієм ефективності та продуктивності педагогічної діяльності. На наш погляд, професійно важливими можна вважати якості, які сприяють успішній професійній діяльності в середовищі освіти, дошкільної зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше питань загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Серед чисельних досліджень науковців питанню професійної підготовки кадрів для системи дошкільної освіти присвячені дослідження Л. Артемової, Г. Беленької, О. Богініч, Н. Гавриш, Л. Загородньої, Ю. Косенко, І. Луценко, Л. Машкіної, Т. Поніманської, М. Шуця та інших, де автори розкривають змістовні, методичні й технологічні аспекти підготовки фахівців зі спеціальності «Дошкільна освіта». Проблему становлення професійної педагогічної майстерності вихователя дошкільного навчального закладу розглядали Л. Загородня, С. Кулачківська, Г. Люблінська, С. Тітаренко [2, 128; 4, 28]. Аналіз сучасних науково-теоретичних досліджень науковців О. Богініч, Л. Макрідіної, Л. Манчуленко, О. Приходько, О. Слободян дає можливість стверджувати зацікавленість учених питанням творчого розвитку педагога. Майже в усіх сучасних дослідженнях науковці дійшли висновку, що виховне та науково-методичне значення організації процесу підготовки студентів полягає у створенні та реалізації психолого-педагогічного супроводу руху особистості студента від навчально-пізнавальної до професійно-педагогічної творчої діяльності; визначенні завдань та напрямків індивідуального розвитку кожного студента, формуванні стилю відносин на основі активної взаємодії усіх суб'єктів освітньо-виховного процесу.

Метою статті є спроба теоретично визначити особливості системи підготовки фахівців дошкільної освіти та ефективне застосування театрально-ігрової діяльності, ігромайстерності як необхідної складової формування професійної майстерності майбутнього вихователя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна система підготовки фахівців дошкільної освіти до творчої діяльності покликана актуалізувати та підвищити творчий потенціал студентів, активізуючи можливі засоби розвитку професійного рівня майбутнього вихователя. Одним із важливих напрямів підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів має стати педагогічна мотивація студентів до професійної майстерності, набуття практичного досвіду щодо здійснення пізнавально-розвивальної діяльності дітей, володіння професійною ігромайстерністю як ефективним засобом, що дозволяє організувати та здійснювати динамічну, цікаву, емоційно-позитивну життєдіяльність дітей. Значне місце у професійній майстерності вихователя дошкільного закладу посідає саме творча діяльність, імпровізація, вміння зацікавити дитину, активізувати її пізнавальні процеси та всіляко сприяти творчій діяльності малюка. Безперечно, вихователь відіграє важливу роль у становленні дитячої особистості, творчої та неповторної. Недарма в практиці роботи ми часто можемо чути вислів: «У творчого вихователя – творчі діти». Основною рисою такого

педагога має бути постійна готовність до гри й уміння перетворювати на неї найнудніше й найсерйозніше заняття. У дошкільному віці гра є основним засобом спілкування, навчання, пізнання та формування характеру особистості дитини. Саме тому треба бути готовим до участі в грі й уміти її організувати та підтримувати непомітно для дитини [7, 43].

Визначаючи спектр професійно значущих якостей педагога дошкільного закладу, за основу було взято дослідження І.Зимньої. До спектру якостей і особливостей педагога, який працює з дітьми дошкільного віку, відносимо врівноваженість, велику мобільність нервової системи, помірну екстравертність, тобто відкритість в емоційних проявах, стійкість емоцій та емоційну стійкість, цілеспрямованість, емпатійність, емоційну привабливість. Із-поміж зазначених професійних якостей виокремимо високий рівень уяви, фантазії та творчості. З одного боку, педагогічна діяльність – творчий процес, у якому розвивається творчий потенціал педагога. З іншого – саме творчий педагог зуміє виховати любов до творчості, розкрити творчий потенціал і розвинути творчі здібності у дітей дошкільного віку [9, 61-63].

Студентів дошкільної спеціальності, як майбутньому вихователю дошкільного навчального закладу важливо навчитися легко та пластично змінювати соціальні ролі. Залежно від ситуації бути для дитини другом, мамою, педагогом, кумиром тощо (В. Леві). Звичайно, створити сталий, стандартний і єдиний образ педагога-дошкільника неможливо і не потрібно, проте еталон, до якого варто прагнути, культивуючи в собі зазначені якості, необхідно [9, 64].

Здійснення ефективного керівництва ігровою діяльністю дошкільнят в усіх її проявах припускає володіння вихователем не тільки загальними педагогічними вміннями, а й спеціальними. Гра як продуктивний вид діяльності дитини може стати ефективним засобом та інструментом досягнення педагогічної мети за умови відповідної організації ігрового простору та майстерного володіння колективом дітей.

М. Шуть вважає гру ефективним засобом досягнень педагогічної мети за умови відповідної організації ігрового простору та майстерному володінні аудиторією, зокрема дитячим колективом. Серед необхідних якостей сучасного вихователя вагоме місце посідає ігромайстерність. У комплексі творчих здібностей ігромайстра виокремлюють:

- перцептивні – здатність сприймати і розуміти інших, педагогічна спостережливість і пильність;
- організаторські – здатність моделювати події, ситуації, створювати умови для ефективного розгортання гри і формування ігрової культури, спрямовувати на досягнення єдиної мети;
- режисерські – здатність проектувати, аналізувати ситуації, результати діяльності, оперувати знаннями, вміннями, досвідом;
- експресивні – здатність ефективно виражати свої думки, знання, почуття, переживання за допомогою мовлення, міміки, жестів. Забезпечуються значною мірою ораторськими здібностями: висока культура мовлення, гарна дикція, гумор, іронія, здібність до експромтів виступають потужними засобами впливу слова на особистість;
- сугестивні здатності виражаються в емоційно-вольовому впливі, в умінні навіювати, в наявності динамічних харизматичних характеристик особистості;
- комунікативні – здатність ігромайстра відчувати потребу в спілкуванні, у встановленні гуманістично доцільних стосунків із колективом дітей;
- спеціальні – особистісні схильності до певних видів діяльності, які дозволяють ігромайстру інтенсивно розвиватись самому, розширюють діапазони впливу на аудиторію, підвищують його авторитет;
- творчі – здатність нестандартно вирішувати завдання, генерувати ідеї, вільно імпровізувати, демонструвати креативні здібності [8, 114].

Процес формування творчого педагога залежить від певних творчих здібностей, мистецької праці та самовдосконалення. У контексті характеристики професійної майстерності крізь призму мистецтва, педагога-дошкільника можна порівняти з актором, метою діяльності якого є активна співдія з дітьми та емоційно-комфортне спілкування. Новітні аспекти творчого розвитку в становленні педагогічної компетентності майбутніх педагогів висвітлюються також у працях сучасних науковців Л. Макрідіної, Л. Манчуленко, О. Приходько, О. Слободян. Творчість вихователя визначена ними суттєвою і необхідною характеристикою педагогічної компетентності, оскільки формування творчого ставлення до своєї професії – це початок і фундамент становлення особистості майбутнього фахівця.

Вважаємо, що всі вище перелічені професійні якості та творчі здібності можуть активно формуватися в студентів, майбутніх фахівців дошкільної освіти, у процесі проведення спецкурсу «Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу». Запропонований нами спецкурс спрямований на формування в студентів дошкільного напряму професійно важливих особистісних якостей, ігромайстерності, основ акторської майстерності, творчого розвитку та саморозвитку, професійного інтересу до питання художньо-естетичного та емоційно-ціннісного розвитку дошкільників засобами театралізованої діяльності. Система професійних знань із питання театрально-ігрової діяльності сприяє удосконаленню творчих здібностей студентів, професійної майстерності, психолого-педагогічної підготовки майбутніх вихователів, розвиває креативне мислення щодо організації та здійснення театрально-ігрової діяльності, естетичного виховання в умовах дошкільного закладу. Зазначений спецкурс складено на основі відомих науково-виробничих та

навчальних видань А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах» (Розділ 3. Організація театральної-ігрової та театральної-мовленнєвої діяльності), Л. Загородньої «Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу» (Розділ 4. Взаємозв'язок педагогічної та театральної діяльності), Л. Макаренко «Все про театр і дитячу театралізовану діяльність», К. Нойшоц «Оживи ляльку», М. Шутя «Школа ігромайстерності», «Майстерність проведення гри», а також сучасних періодичних фахових публікацій з дошкільної освіти, а також на методичному досвіді автора.

Основними завданнями спецкурсу є:

- ✓ формування в студентів творчого характеру та знань щодо змісту професійної діяльності фахівця з дошкільного виховання;
- ✓ розвиток мотивації до педагогічної майстерності, удосконалення професійних якостей і педагогічних здібностей;
- ✓ формування основ акторської майстерності та ігромайстерності;
- ✓ навчання вмінню майстерно поєднувати елементи театрального мистецтва із завданнями та методами дошкільної педагогіки;
- ✓ розкриття аспектів організації театральної-ігрової діяльності в дошкільному закладі;
- ✓ ознайомлення з історією та видами дитячого театру, театралізованими іграми;
- ✓ практичне навчання зі створення театральної-освітнього середовища та основ ляльководіння;
- ✓ заохочення майбутніх вихователів ДНЗ до організації театральної-ігрової діяльності з метою формування емоційної культури та використання емоційних резервів дітей дошкільного віку.

До спецкурсу входять практичні заняття у формі інтерактивних ігор, майстер-класів і тренінгів з елементами театралізованої діяльності.

Переваги інтерактивних ігор полягають у тому, що в умовних ситуаціях практично точно вдається відтворити предметний, соціальний, творчий зміст майбутньої професійної діяльності та змодельовати системи взаємин, характерних для педагогічної практики дошкільного напрямку [8, 109]. Під час інтерактивних форм роботи студент стає суб'єктом навчання, відчуває себе активним учасником подій, що забезпечує внутрішню мотивацію для опанування новими знаннями та вміннями. Важливо, що під час інтерактивної взаємодії відбувається творча практична діяльність і механізм самореалізації майбутнього вихователя.

Майстер-класи сприяють вивченню і впровадженню в практику навчання інноваційних технологій, поширенню ефективного прогресивного педагогічного досвіду вихователів-практиків.

Тренінги дають можливість відпрацювати навички, сформувати команду однодумців у невимушеній ігровій обстановці. Проведення тренінгів надає привабливу активну форму навчально-виховній роботі зі студентами, полегшує процес набуття нового, підвищує емоційний фон спілкування, сприяє розвитку творчого потенціалу, дає змогу формувати в учасників навички й уміння щодо побудови продуктивних психологічних та педагогічних відносин, аналізувати ситуації зі своєї точки зору і позиції партнера. У процесі використання творчих завдань, театральних етюдних тренажерів із використанням ляльок, ігор, студенти розвивають у собі творчі здібності, акторську майстерність, навчаються бути відкритим до інновацій і творчих ідей.

Запропонований системний підхід такого спецкурсу необхідний для якісної та ефективної підготовки студентів до організації театральної-ігрової діяльності дітей, для забезпечення повного обсягу знань, умінь і навичок майбутнього вихователя з окресленого питання, яке охоплює формування театральної-мовленнєвої діяльності, техніку та культуру акторського мовлення; основи акторської майстерності та режисерських умінь, накопичення знань про театр як мистецтво, історію його розвитку, театральну культуру, технологію моделювання ігрових прийомів та ігромайстерності студентів.

У процесі вивчення спецкурсу студенти засвоюють методи та прийоми розвитку рухової активності та образно-рухової виразності, відпрацьовують міміку, жести, відтворення емоційних станів, відтінків настрою різних персонажів, вивчають вплив різних видів театру на емоційний стан та емоційну культуру дитини. Знайомляться з особливостями створення театральної-освітнього простору в дошкільному закладі, різними видами театрів, специфікою їх виготовлення та організації, основами ляльководіння, моделюють ігрові прийоми, у процесі яких у студентів формуються основи акторської майстерності, режисерські навички та вміння, розвиваються творчі здібності, відбувається опосередковане залучення до основ театральної культури та підготовки майбутніх вихователів до аналогічної роботи з дітьми. На практичних заняттях студенти переглядають та аналізують художні фільми, де висвітлюється театральна акторська гра, аналізують відеозаняття з використанням театралізованої діяльності тощо.

У програмі спецкурсу передбачено творчий конкурс «Театральна лялька своїми руками», підбір і розробка студентами сценаріїв театральних вистав для інсценування, свят, розваг, тематичних проєктів, показ лялькових вистав, де студенти демонструють уміння та знання з питання організації та проведення різних видів театру. Гарною традицією факультету стало проведення «Тижня казки», під час якого студенти демонструють акторські здібності та креативний підхід до постановок.

Підсумком спецкурсу є виступи студентів із кращими постановками перед дітьми в дошкільному закладі, під час яких студенти демонструють організаційні та професійні уміння, готовність до проведення театральних вистав, артистизм виконання, акторську майстерність, оригінальність задуму, активний контакт із дошкільниками-глядачами; організація дитячих тематичних свят: «Казкова феєрія», «День незвичної мармизи»,

«День пустощів», «Свято капітошки» тощо, під час яких студенти вправляються в ігромайстерності в процесі практичної діяльності з дітьми дошкільного віку.

Висновки. З огляду на викладене, можна сміливо стверджувати, що в результаті запропонованої системи роботи з підготовки до театральньо-ігрової діяльності з дітьми дошкільного віку студенти як майбутні вихователі осягають ази театального мистецтва, набувають системи знань про різні види театру, театральньо-ігрову діяльність і завдання розвитку дітей у театралізованій діяльності. А головне – майбутні вихователі дошкільних навчальних закладів оволодівають ефективним інструментом оптимізації педагогічної діяльності, професійної майстерності щодо художньо-естетичного, емоційно-ціннісного та творчого розвитку дошкільників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамян В. Театральна педагогіка / В. Абрамян. – Київ : Лібра, 1996. – 224 с.
2. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку : становлення фахівця в умовах навчання : [монографія] / Г. В. Беленька. – К. : Світич, 2006. – 304 с.
3. Макрідіна Л. О. Формування у студентів педагогічних училищ творчого ставлення до професійної діяльності : автореф. дис. канд. пед. наук / Л. О. Макрідіна. – Інститут педагогіки АПН України – К., 1996. – 24 с.
4. Машкіна Л. А. Підготовка студентів до впровадження педагогічних інновацій в дошкільних закладах : [монографія] / Л. А. Машкіна ; за наук. ред. Т. І. Поніманської. – Хмельницький : ТОВ НВП «Еврика», 2004. – 204 с.
5. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко [та ін.]. – К. : Світич, 2009. – 208 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 356 с.
7. Чадова Н. Вихователь – творча професія / Н. Чадова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. – № 1. – С. 40–46.
8. Шуть М. Школа ігромайстерності / М. Шуть. – К. : Вид. дім «Шкіл. світ» : Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с. – (Б-ка «Шкіл.світу»).
9. Яркіна Т. К проблеме развития профессионально значимых качеств и свойств у педагога дошкольного образования / Т. Яркіна // Детский сад от А до Я. – 2010. – № 1. – С. 61–63.

Резюме. В статье анализируется профессиональное мастерство будущего воспитателя дошкольного образования, представлен опыт работы по вопросу ознакомления студентов дошкольного направления с основами теории и методики театрально игровой деятельности, раскрыта содержательная система подготовки специалистов по данному вопросу.

Ключевые слова: профессиональное мастерство, профессиональные качества, театрально игровая деятельность, игомастерство, творчество, системный подход, студенты дошкольного профиля.

The summary. Professional trade of future educator of preschool establishment is analyzed in the article, experience lights up on a question the acquaintance of students of preschool direction with bases of theory and method of theatrically playing activity, the rich in content system of preparation of specialists is exposed on this question.

Key words: professional trade, professional qualities, theatrically playing activity, playing skills creation, approach of the systems, students of preschool direction of preparation.

Одержано редакцією 26.06.2012 р.

УДК: 37.036 – 0534: 78

І. А. ОНИЦУК

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У МУЗИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Резюме. У статті розкриваються деякі аспекти проблеми актуалізації творчого потенціалу зростаючої особистості. Особлива увага надається питанню формування у старших дошкільників прагнення та здатності об'єктивувати своє «Я», активізації їхніх творчих проявів у музичній діяльності.

Ключові слова: творчість, творча активність, творче самовираження, музична діяльність, діти старшого дошкільного віку.

Постановка проблеми. Проблема розвитку творчої особистості є однією з актуальних, адже соціальні реалії вимагають від людини високої духовності, орієнтування на загальнолюдські й національні цінності, високої активності, самостійності, здатності нестандартно мислити та реалізовувати свій природний потенціал повною мірою. На запити сучасного суспільства повинна реагувати перша ланка в системі освіти – дошкільна, практично з якої у державі розпочинаються всі освітні реформи.

Оскільки саме в дошкільному віці закладається фундамент особистості, формується творча уява, первинна система моральних цінностей, розвиток творчих здібностей виступає ключовим завданням освіти дітей вказаного віку.

ЗМІСТ

<i>Алеко О. А.</i> Формування первинного соціального досвіду дитини в родині як педагогічна проблема.	3
<i>Анципирович О. Н.</i> Теоретические и практические аспекты проблемы проектирования средств обучения в музыкальном воспитании детей дошкольного возраста.	6
<i>Безносок О. О., Плахотнік О. В.</i> Науково-методичні засади екологічної освіти і виховання учнів початкової школи.	10
<i>Бондаренко Н. Б., Ляшова Н. М.</i> Особливості організації підготовки майбутніх педагогів до роботи в умовах наступності дошкільного закладу та початкової школи.	13
<i>Войтович О. В.</i> Емоційна культура вихователя як умова ефективної педагогічної діяльності.	17
<i>Врочинська Л. І.</i> Дослідження стану роботи педагогів ДНЗ з виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку.	21
<i>Гаврілова Л. Г.</i> Використання мультимедійних навчально-розвивальних засобів у музично-естетичному вихованні дошкільників.	25
<i>Гецько С. І.</i> Компетентність батьків як умова успішного виховання особливої дитини.	29
<i>Глінчук Ю. О.</i> Використання мультфільму як дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	32
<i>Горбатова Е. В.</i> Развитие изобразительного творчества старших дошкольников в условиях интеграции содержания дошкольного образования.	36
<i>Горопаха Н. М.</i> Компетентнісний підхід у екологічній освіті дітей дошкільного віку.	39
<i>Дичківська І. М.</i> Поліцентрична сутність мотивації до інноваційної педагогічної діяльності.	43
<i>Доманюк О. М.</i> Організаційно-методичні засади співпраці педагогів і батьків у становленні соціального досвіду дошкільників.	48
<i>Дубинина Д. Н.</i> Формирование коммуникативных умений у детей старшего дошкольного возраста.	52
<i>Зайцева Л. І.</i> Педагогічні умови формування у старших дошкільників знань про об'єкти природно-предметного довкілля.	56
<i>Золотарева Е. К.</i> Системная модель инновационного куррикулума для начальной ступени образования.	60
<i>Кирста Н. Р.</i> Психологічний контекст професійно-орієнтованих дисциплін за фахом «Дошкільне виховання».	66
<i>Ковалев В. Н.</i> Формирование конативной конфликтологической компетенции у студентов психологического факультета.	68
<i>Ковшар О. В.</i> Забезпечення готовності до навчання та наступності в контексті організації передшкільної освіти.	71
<i>Козлюк О. А.</i> Інтегрований підхід до проблеми дитинства.	74
<i>Комарова І. А., Спирин С. В.</i> Игровые основы радиационной безопасности дошкольников.	79
<i>Кондратець І. В.</i> Рефлексія як структурний компонент структури готовності педагога до інноваційної діяльності.	83
<i>Кононко О. Л.</i> Психологічні аспекти впровадження компетентнісного підходу в підготовку фахівців із дошкільної освіти.	86
<i>Косарева Г. М.</i> Клінічні прояви, ознаки та симптоми раннього дитячого аутизму.	90
<i>Косарева О. І.</i> Особливості застосування казкотерапії при подоланні емоційних проблем у дітей.	94
<i>Кравцова Е. Е.</i> Общение и деятельность: теоретико-прикладной аспект.	98
<i>Лазарович Н. Б.</i> Наступність у розвитку обдарованості дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.	99
<i>Луценко І. О.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей у контексті системно-цілісного підходу.	103
<i>Малашенок М. А.</i> Развитие творческих способностей дошкольников в процессе обучения ручному ткачеству.	106
<i>Маліновська Н. В.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мотивації навчально-мовленнєвої діяльності старших дошкільників.	110
<i>Маркотенко Т. С.</i> Фразеологізми як засіб формування національних цінностей у студентів.	113
<i>Марчук Г. В.</i> Соціальний досвід як основа соціальної компетентності дошкільників.	117
<i>Мельникова М. С.</i> Становление дошкольника как субъекта двигательной деятельности.	120
<i>Міхєєва О. І.</i> Педагогічні умови розвитку здібності до вирішування у дітей старшого дошкільного віку.	124
<i>Нечай С. П.</i> Музичний фольклор як домінуючий тип художнього сприйняття світу в період дитинства.	128
<i>Одерій Л. Є., Роздимаха А. І.</i> Особливості використання мистецтвознавчої оповіді в мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.	131
<i>Олійник О. М.</i> Система підготовки фахівця дошкільної освіти до театральної-ігрової діяльності та професійної майстерності.	135
<i>Онищук І. А.</i> Розвиток творчого самовираження старших дошкільників у музичній діяльності.	138

Павлов Ю. О. Методологічні підходи до організації профілактичної роботи зі студентською молоддю у формуванні здорового способу життя, упередженні ВІЛ/СНІДу.	142
Павлюк Т. О. Засоби та методи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	146
Падалка О. І. Розвиток професійних мотивів у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі формування пріоритетних педагогічних цінностей.	149
Пашико В. Л. Метафора как средство освоения культуры детьми дошкольного возраста.	153
Плахотнік О. В. Формування дружніх взаємин у дітей дошкільного віку.	156
Поніманська Т. І. Підготовка студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку: стан та проблеми.	162
Рего Г. І. Передумови формування методики роботи в інституціях дошкільного виховання Закарпаття (кінця XIX – початку XX ст.).	166
Руденко Ю. А. Компетентнісний підхід до розвитку увиразнення мовлення майбутніх вихователів.	170
Савченко М. В. Педагогічні умови виховання самостійності дітей дошкільного віку в ігровій діяльності.	173
Садова Т. А. Організація пізнавальної діяльності студентів у сучасному ВНЗ: теоретичний аспект.	176
Семенова Н. І. Формування здорової особистості у процесі взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї.	180
Сидельникова О. Д. Виховання ціннісного самоставлення у дітей дошкільного віку.	184
Синельников В. Б., Данилова Н. И. К вопросу о присвоении универсальных категорий человеческого мышления в дошкольном возрасте.	188
Старжинская Н.С., Тукач В.П. Современные тенденции дошкольного образования в Республике Беларусь.	190
Степанова О. І. Мовленнєва ситуація в системі з розвитку усного монологічного мовлення дошкільників.	193
Стреха Е. А. Проблема преемственности в экологическом образовании детей старшего дошкольного и младшего школьного возраста.	196
Сузанская Т. Н. «Детский текст»: к вопросу об историко-литературных основах курса детской литературы.	199
Трусова О.Л. Веб-квест як інноваційна інформаційно-комунікаційна технологія вищої школи підготовки майбутніх вихователів.	205
Фасолько Т. С. Теоретичні підходи до проблеми формування асертивної поведінки у дітей дошкільного віку.	208
Шебеко В. Н. Влияние средств физической культуры на развитие личности ребенка.	211
Шелестова Л. В. Формування картини світу дошкільників: проблеми теорії й практики.	215
Яблонська Т. М. Взаємодія викладача та студентів у педагогічній підготовці, побудованій на принципі рольової перспективи.	220
Янциур Л. А. Художня освіта майбутніх вихователів як основа керівництва образотворчою діяльністю дошкільників.	224
Демень П. Можливості використання методу проектів у румунських дошкільних закладах.	227
Жебровська Т. Зустрічі і навчальні діалоги з мистецтвом, або про мистецтво, близьке дітям.	232
Телекі Ю. Минуле та сучасність дошкільних закладів Угорщини.	235
Відомості про авторів.	238